

ДО СЪЮЗА НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Уважаеми колеги, като кандидат за член на ВСС, от квотата на Народното събрание, имам удоволствието да отговоря на поставените към мен въпроси и искрено се надявам с това да допринеса за постигането на основната цел на тази процедура : Осъществяването на прозрачен и обективен избор на членове на ВСС.

Цялото ни общество и Европейската комисия се надяват тези избори да бъдат прозрачни, принципни и политически необвързани. Искрено се надявам с отговорите си и с идеите си да допринеса за реформата в съдебната система, да бъдат създадени правила за функционирането ѝ, като НЕЗАВИСИМА, компетентна и прозрачна система, които да дадат възможност за издигането на авторитета на съдиите и гаранции за преодоляването на корупционните практики, за повишаване качеството и бързината на правораздаването.

Въпрос № 1 : Считате ли ,че сегашното устройство и структура на ВСС гарантират осъществяването на възложените на този орган от Конституцията и ЗСВ функции

ВСС е органът, който по Конституция и закон представлява съдебната власт, осъществява управлението върху дейността ѝ и осигурява нейната независимост. Законодателят му е предоставил необходимата автономия и широки кадрови, дисциплинарни, организационни, контролни и финансово-бюджетни правомощия, които този орган е длъжен да осъществява в пълнота. Лично аз считам, че съществуват достатъчно много законови и подзаконови нормативни актове, въз основа на които да бъдат постигнати поставените пред ВСС цели. Липсва обаче правилна организация на работата вътре във

ВСС, която да осигури ефективното изпълнение на поставените от обществото задачи пред съдебната власт и носенето на отговорност. За мен най-важният фактор за реализирането на функциите, вменени на ВСС, от Конституцията и ЗСВ, са хората. Каквато и структура на ВСС да бъде въведена, каквито и правила да бъдат създадени, ако го няма човешкият фактор, всяко едно начинание е обречено на провал. Именно поради това се отзовавам с готовност за участие във всички форми на дебат, за да бъдат избрани в новия състав на ВСС, от квотата на НС, онези кандидати, които най-много биха допринесли за изпълнението на вменените в закона функции на ВСС.

Въпрос № 2 Какво е становището Ви относно дейността на досегашния състав на ВСС в неговия мандат .

В концепцията си съм застъпила становището, че настоящият състав на ВСС не направи абсолютно нищо за защита на независимостта на съдебната власт и за защита на нейния авторитет. Напротив с поведението си членовете на ВСС създадоха условия за създаване на негативно отношение на обществото към работата, както на съвета, така и на работата на магистратите в страната ни. Той загуби доверие и авторитет с непрекъснатите скандали вътре в съвета и между членовете му. Липсваше последователност в работата, взимаха се немотивирани решения и членовете му напълно се откъснаха от магистратите. Вземаните безпринципни и немотивирани решения на досегашния състав на ВСС, повлияха сериозно за уронване на престижа на съдебната власт.

Настоящия състав на ВСС не направи нищо на практика за повишаването и преместването на съдии. Проведените конкурси се осъществиха при изключително бавна и тромава процедура. Проточиха се с месеци, а това се отрази на работата на участващите в тях съдии и изнерви до краен предел колективите.

Критериите за подбор при провежданите конкурси се оказаха неясни и непрозрачни. Кандидатите, действащи съдии, с доказана практика, бяха поставени в унижителното положение да бъдат изпитвани по теория на правото, а не бяха оценявани по вече показани и доказани резултати от работата им.

По отношение на атестациите мнението, което съдиите имат за прилаганата технология на атестация и оценка с цел повишение, към момента, е много негативно.

По отношение на възможността, която ЗСВ даде за преместването на съдии в друг равен по степен съд, ВСС така и не успя да определи ясни правила и критерии за това. Прояви нерешителност и в крайна сметка приетата промяна, на този етап, не свърши нищо.

По отношение на съдебната карта ,бяха похарчени много пари, но практически резултат няма.

По отношение на натовареността се изговориха много неща, написаха се много доклади ,но нищо на практика не беше направено. Изготвените показатели за натовареност с нищо не допринесоха за промяна на обстановката в съдилищата.

Мълчанието на ВСС по поставените от медиите въпроси и казуси се оказа вредно и доведе до уронване на престижа на съдебната власт. ВСС нито веднъж не застана зад магистратите , които бяха несправедливо и публично оплювани в медиите. Нито веднъж не се противопостави на опитите на медиите да определят общественото мнение по един или друг казус и целяха въздействие върху магистратите при взимането на решенията им.

Въпрос № 3 Каква е оценката Ви за начина на вземане на решенията в дейността на сегашния ВСС, бихте ли променили и какво точно в този процес

Най-важното за мен сега е ВСС да възстанови доверието на обществото и действащите магистрати в себе си, да възстанови авторитета си на ръководен орган на системата. Надявам се искрено новият състав на ВСС и всички колеги, включени в него, да са осъзнали неприятната картина, която нарисува настоящия ВСС с поведението си и да направят всичко възможно да изградят стабилен управляващ орган, който работи с толерантност, взаимно уважение и принципност при вземането на решения. Надявам се да се избегне създаването на групички по интереси, които да се противопоставят взаимно и това да доведе до пълен провал в работата. ВСС е колективен орган, той взема решенията си колективно и именно поради това членовете му следва да осъзнават нуждата от прилагане на дело на базовите професионални ценности - взаимно уважение, толерантност, доверие и компетентност.

Отделно от това, съставът на ВСС следва с решенията си да покаже пред цялата професионална гилдия, че е компетентен и решителен, че може да взема принципни решения, които са изцяло и единствено в интерес на работата и съдебната система, колкото и те да са нелицеприятни и тежки. ВСС не може да се поддава на каквито и да било влияния от вън, било то политически, било икономически. Той следва да постави отношенията си с другите управленски органи, администрацията и изпълнителната власт и политиците на принципна позиция. Определянето на ясни правила на поведение и на вземане на принципни и професионално гарантирани решения ще създаде увереност в обществото, че ВСС работи именно съобразно изискванията на закона и съобразно ролята и мястото, което му е отредено в обществения живот. ВСС и в частност съдийската колегия в него, следва да поеме коренно различен курс на поведение по отношение на работата на съдиите, по отношение на медийното отразяване на тяхната работа и по отношение на

организацията на работа в съдилищата. ВСС трябва да се възстанови контактът на членовете си с магистратите по места. Нужно е да се въведе задължително, ежемесечно посещение на съдилищата, лични срещи и разговори със съдиите и служителите, за да може да се изяснят на място проблемите, конфликтите и настроенията на хората. Възможни са изнесени заседания на ВСС по региони. Възможни са регионални срещи на съдиите от апелативния район със състава на ВСС или с част от състава, възможни са и други форми на общуване.

Нужно е ежемесечно или на всеки три месеца ВСС да излиза пред обществото и пред медиите с доклад за работата на съдилищата, за своята работа, за наложените наказания и предприетите мерки за борбата с корупцията и лошото качество на работата. Нужно е да се оповестяват във всеки един доклад постигнатите положителни резултати в работата и достиженията на отделните магистрати. Нужно е годишните доклади на ВСС да бъдат разглеждани от общите събрания на съдиите и прокурорите. Да бъдат обсъдени от обществените организации. По тях да бъдат давани мнения и становища. Едва след обсъждането им следва да бъде приеман този доклад от Пленума на ВСС

Да се въведе ред при провеждането на заседанията и изказванията, който да бъде предварително и ясно определен. Да се определят срокове за вземането на решения и реакции на внезапно възникнали проблеми и конфликти. Намирам за уместно предварителното даване на писмено становище по разглежданите в заседание на колегията и пленума въпроси от дневния ред и запознаване с мнението на останалите членове на съвета с цел предварителна подготовка на заседанието.

Въпрос 4 Какво е необходимо да се промени и ако бъдете избрани какви действия ще предприемете за това .

Основното в моята визия за промяна в работата на ВСС е точен и цялостен анализ на всеки един съд и прокуратура в страната ,от районен съд и прокуратура, до ВКС ,ВАС и Главна прокуратура. Цялостен анализ на всяка една структура и определяне на всички проблеми. Разработване на план за развитие на всяка една от структурите. Определянето на точни и конкретни мерки за преодоляване на така формулираните проблеми. Изготвяне на пет годишен план за работа за всяка една структура и за всяка година. Определянето на отговорници от ВСС и инспектората, по апелативни райони, на ротационен принцип и срокове за изпълнение на всяка една от мерките и задачите. Както и търсенето на отговорност от всеки, който не изпълнява своите задължения по закон.

Съгласно разпоредбата на чл. 54 т. 3 ЗСВ инспекторатът към ВСС има задължението да анализира и обобщава всички дела, приключили с влязъл в сила акт, да прави анализ на същите и да дава предложения във връзка с това, да проверява организация по образуването и движението на делата, по случайното разпределение, да прави предложения за дисциплинарни наказания или поущрения. След измененията на ЗСВ законодателят е взел в задължение на инспектората да извършва проверки за почтенност на магистратите, на конфликт на интереси и да прави проверки за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт и които са свързани с нарушаването на независимостта на магистратите. В рамките на своите правомощия по чл.30 т. 11 ЗСВ, ВСС следва да изисква от инспектората ежегодно доклади за работата на всеки един магистрат и всеки един съд или прокуратура. Наличието на отговорник за всеки един съд от страна на инспектората и на ВСС, задължението на административните ръководители по чл. 175 И т. 6 ЗСВ да изпращат във инспектората незабавно препис от съдебните актове отменени поради допуснато

закононарушение, ежегодното наблюдение и отчитане на работата на всеки магистрат, на всеки съдебен акт, ще даде възможност да преодоляване на голяма част от корупционните практики, сериозното забавяне на делата, намаляването на безотговорните отводи по делата, спазването на правилата за случайно разпределение и най-важното ще даде точна оценка за работата на всеки съдия.

При назначенията на административни ръководители новият състав на ВСС следва да има предвид както личните и професионални качества на кандидата, така и мнението на хората, които той ще ръководи. Трябва да се отблъснат всички опити за външна намеса, за политическо влияние и корупция при гласуването. Всеки един член на ВСС трябва, след изслушването на кандидатите за изложи публично, писмено, открито и ясно, оценката си за всеки едни от тях, по предварително определени критерии, мотивите си „за” и против” един кандидат и тогава да се пристъпи към гласуване. Особено важно е членовете на ВСС да контактуват лично със съдиите в съответния съдебен район при избора на административни ръководители. Да участват лично при провеждането на общото събрание на съдиите или прокурорите ,по реда на чл.169 ал. 3 ЗСВ. Този контакт ще даде възможност за много по-обективна и ясна оценка на качествата на кандидатите за административни ръководители и отношението на магистратите и служителите към тези кандидати. Осигуряването на дух на спокойствие и уважение е от съществено значение за резултатите на този съд за следващите пет години и това е отговорност на ВСС. Намирам за уместно концепциите на всеки кандидат за административен ръководител да бъде разгледана и обсъдена в общите събрания на съдиите или прокурорите. Там кандидатите да защитят позициите си и тезите си и по тях да изкажат мнението си съдите и прокурорите.

Административните ръководители трябва да носят дисциплинарна отговорност за това, че не правят своевременно предложения за санкциониране и образуване на дисциплинарни производства, срещу колеги, които нарушават въведените правила за работа, етичния кодекс ,за срочност на делата и бързина на процеса. Дисциплинарното производство следва да бъде много бързо. В тази връзка считам ,че следва да бъде изменена разпоредбата на чл.310 ал. 2 ЗСВ, където е предвидено, че производството се образува 6 месечен срок от откриването на нарушението. Не виждам за какво е този срок. То следва да бъде образувано незабавно. Ал. 2 предвижда ,че то приключва в 3 месечен срок от образуването, за по сложните до 6 месеца. Би трябвало то да приключва за един месец, максимум три месеца. Иначе ефектът от това производство изчезва.

Следва обаче да се ограничи възможността за натиск върху един или друг съдия, чрез дисциплинарното производство и да се осигури обективност при налагането на санкцията. Това може да стане само ако са ясни критериите за оценка на поведението на магистрата. За това следва да се разработят от ВСС такива прецизни правила за оценка на работата на съдията и прокурора, които да бъдат приети от гилдията и обществото с консенсус, като гаранция за справедливост и обективност. Чрез тези ясни правила ще се поставят на ясни начала и критериите за борба с корупционните практики.

В концепцията си аз съм развила становището ,че в борбата с корупцията и за осигуряване на независимостта на системата следва да има много по широко приложение на поущренията ,предвидени в чл. 303 ЗСВ.Особено важно е да се поущряват своевременно всички онези магистрати, които работят съвестно и отговорно ,които изпълняват задълженията си по закон и са се открили сред останалите си колеги с работата си. ВСС до момента negliжира тази правна възможност. Всеки

магистрат има нуждата да се чувства оценен в работата си, значим и удовлетворен от това, което върши. Безкрайното натоварване на магистрати и липсата на признание за труда им рано или късно тласва нови хора към корупционните схеми. Именно поради това особено важно е и една от основните задачи на новия ВСС е бързо да разработят нови правила за оценка на труда на всеки магистрат и нови правила за поощрения чрез предвидените по закон парични и предметни награди.

Разпоредбата на чл. 30 А ал. 3 ЗСВ ,който изисква от ВСС да направени индивидуални планове за професионално развитие на магистратите, да бъдат набелязани мерки за специфично обучение на всеки един, за повишаване на неговата професионална компетентност и умения и преодоляване на недостатъците. По този въпрос обаче нищо не е направено. Следва с помощта на инспектората към ВСС и в рамките на неговата компетентност, да бъде попълнено кадровото досие на всеки магистрат и по отношение на него да бъдат набелязани необходимите мерки за повишаване на неговата квалификацията му, което до сега не е правено.

В концепцията си съм развила идеята за последващо обучение на магистрати, във връзка с техни отменени съдебни актове, за нова организация на определяне на темите за обучение на НИП и за въвеждането на задължение за административните ръководители да командироваат съдии за обучения. Към момента участието в обучения е на доброволен принцип и зависи от волята и желанието на магистрата, а това желание у много хора липсва. Особено много следва да се наблегне и да се увеличат семинарите на място в съдебните райони. Нужно е да се изисква от Инспектората на ВСС ежегоден анализ на причините за отменените съдебни актове, за всеки един съд. Във връзка с това да се дават препоръки за организирането на семинари именно по теми, по които са отменени съдебните актове, поради неправилно

прилагане на закона или некомпетентност на съда. В тези семинари следва да взимат участие всички съдии чиито актове са отменени. Това е и една форма на превенция против корупционните схеми.

Липсата на редовна индексация на заплатите спрямо средната за страната, поставя магистратите все по-надолу в таблицата. В тази връзка ВСС следва да отстоява ежегодно, при защитаването на бюджета, това индексирание на заплатите и предвиждането на нужните средства. В същото време трябва да бъде разработена много по-гъвкава система за формиране на възнагражденията на съдиите, с цел материално стимулиране на онези, които работят по-добре и повече. И това трябва да бъде направено не само за различните съдилища, а и между самите съдии. Трябва да има възможност работещите по-добре съдии, които са постигнали по добри резултати от другите, да получават по-голямо възнаграждение. За това трябва да бъдат разработени правила от ВСС и взети съответните решения.

Следва да бъде развита системата за допълнително възнаграждение при повишаването в ранговете. Това е една своеобразна оценка за работата на един съдия и носи преди всичко морално удовлетворение, но трябва да носи и материално удовлетворение, за да е достатъчно ефективна. Трябва да се помисли и за други форми на поощрение, не само финансови, но и морални, като например материални награди за съдиите, които са показали по-добри резултати. На всеки съдия трябва да бъде отдадено дължимото уважение, за да се чувства оценен и мотивиран да работи. В същото време материалната санкция е най-ефективната мярка за борба с нарушенията на трудовата дисциплина и етиката.

Голямата натовареност на някои съдилища води и до огромно разширяване на щата, което пък води до понижаване на

контрола. За мен неправилно е превръщането на някои съдилища в мега съдилища. Неправилно е също така и съществуването на малки съдилища, без попълнен щат на съдиите и с нищожен брой дела. В тази връзка съдебната карта следва да бъде направена възможно най-бързо. Аз лично считам, че без съкращаването на някои съдилища и промяна на районирането няма да бъде решен този наболял проблем. Как да стане това е въпрос, който следва да бъде решен отново с открит обществен дебат. За решаването на този въпрос мнение следва да изкажат и представителните на обществеността, политиците и учените, защото закриването на съдилища и въпрос от обществено значение. Следва обаче към момента ВСС да направи сериозен анализ на щата на съдиите и служителите. Има съдилища, в които този щат е изключително раздут и безполезен. В същото време има съдилища, в които не достигат съдебни секретари и деловодители, съдиите са видимо малко и претоварени. Това води до пропуски в работата и грешки, които сериозно се отразяват на делата и на авторитета на съдебната система. В тази връзка следва да бъдат направени промени в щата по съдилища и съобразени всички фактори от значение за решаването на проблема. Това трябва да бъде първостепенна задача на ВСС и да бъде решена още през първата година на неговото функциониране. По отношение на възможността, която ЗСВ даде за преместването на съдии в друг равен по степен съд, считам че ВСС така и не успя да определи ясни правила и критерии за това. Прояви нерешителност и в крайна сметка приетата промяна на този етап, не свърши нищо. Заставаше ту на една позиция, ту на друга. Аз считам, че това е най-бързият начин за преразпределение на щата и ще помогне ефективно за преразпределението на тежестта и натовареността на съдиите в големите съдилища. В тази насока трябва да се разработят бързо правила и да се организират конкурси. Ако ВСС веднага след конституирането си започне анализа на всеки един съд по отделно и за всеки един съд последователно вземе

нужните мерки за промяна в щата, съответно веднага обяви нужните конкурси за този съд, то сериозно ще се помогне за преодоляване на натовареността. Не трябва да се чака обявяването на общи конкурси за всички съдилища едновременно. Трябва да се даде възможност за преместване на съдиите по райони, защото това са подготвени хора, които познават работата и бързо ще навлязат в новата среда.

Нужно е сериозно реструктуриране на бюджета. Ясно ,че повече пари обществото не може да отдели към момента. Преценка на приоритетите, дългосрочно планиране на дейностите и насочване на повече средства за изграждане на нови сгради и ремонти на съществуващите такива, за сметка на други не толкова необходими и належащи разходи е единствения път за преодоляване на проблема. Външният вид на сградния фонд и особено съдебната зала също допринася за повишаване на авторитета на съдебната система. А добрите битови условия създават мотивация на съдиите да работят качествено и срочно.

Въпрос 5 Какви конкретно качества считате, че следва да притежават бъдещите Председател на ВКС ,ВАС и Главния прокурор, така че профилът им да съответства на изискванията на закона за заемането на съответната длъжност.

По този въпрос обществото очаква от ВСС конкретни действия за ясно и точно формулиране на образа на председателя на ВКС и ВАС и особено много на Главния прокурор. Във връзка с това следва да бъдат разработени нови правила за този избор. Очаква се от тези хора да бъдат на първо място принципни и честни хора. Неангажирани с никакви политически сили и пристрастия. Следва да бъдат убедителни и харизматични. Да могат да убеждават в своите идеи и да мотивират подчинените си да следват определената от тях и от закона посока на работа.

Трябва да умеят да вдъхват с поведението си уважение, респект и доверие. Да могат да говорят по начин, който да не дава никакво съмнение в тяхната позиция, уверено и последователно, ясно и категорично. Следва да бъдат с безупречно минало, без политически окраски, без съмнения в тяхната компетентност, професионализъм и безкопромисност. Кандидатите за председател на ВАС и ВАС следва да успеят да убедят не само магистратите, политиците и гражданите, но и европейските институции в своите положителни качества и да създадат увереност у всички, че те са хората, които могат да поведат гилдията в борбата срещу корупцията и за защита на независимостта на системата. За да се получи това обаче е необходимо тези кандидати да представят своите концепции пред цялата съдийска и прокурорска общност. Да се организират открити срещи на кандидатите със съдии и прокурори за обсъждане на концепциите. В широк дебат да бъдат защитени техните идеи, техните качества и приоритети в работата. Да се даде възможност в медиите, пред обществените организации и пред съдиите и прокурорите, тези хора да представят концепциите си и вижданията си за реформата и за развитието на съдебната система. В хода на тези дебати, изслушвания и срещи, според мен, могат да се очертаят действителните качества на тези хора и да се направи точна оценка за качествата. Едва след това могат да бъдат избрани най-добрите и достойните кандидати.

Въпрос 6 Как бихте постъпили, ако стане невъзможно в следващия ВСС да осъществите концепцията си, която сте защитили пред народните представители.

Аз имах доблестта да напусна системата през месец февруари 2017г. именно защото вече не можех и не исках да бъда част от тази система в това и състояние. Искам да ви уверя, че ще направя всичко по силите си да убедя колегите си в правотата на моите идеи и да ги наложа в работата на бъдещия ВСС. Ако това

обаче въпреки всички мои усилия, не стане, уверявам ви, че ще напусна ВСС без колебание и ще продължа работата си по друг начин, за да успея да наложа идеите си.

С уважение

АНГЕЛИНКА НИКОЛОВА НИКОЛОВА